

Graham Vick a montat „Falstaff” la București

(Costin Popa – 21 februarie 2015)

Prea multe precauțiuni și-a luat Opera Națională București pentru pregătirea mediatică a noii producții cu „Falstaff” de Verdi, în regia lui Graham Vick, presupunând o respingere a priori din cauza montării. Interviuri, comunicate, reportaje, o conferință de presă care a întârziat cam trei sferturi de oră și la care dirijorul Guillermo García Calvo, stăpânul muzical al spectacolului, nu a fost invitat. Pe undeva, s-a minimizat permeabilitatea la nou a publicului românesc în general, a celui bucureștean în special. Apetența pentru o viziune inedită, pentru o montare de extracție contemporană a fost confirmată prin succesul serii de premieră.

Graham Vick este un regizor de mare notorietate și prezența numelui său pe afișul Operei Naționale București onorează. Lector în cheie proprie al unui opus pretențios ca ideatică, britanicul a știut să se plieze generic muzicii și tramei, deși a mutat acțiunea în zilele noastre, foarte clar definite de un BMW ultimul model care tronează strălucitor în primul tablou. (Apropo, n-am găsit sigla prestigioasei mărci în caietul-program.) Acceptarea translatării de epocă, spuneam cu altă ocazie, face parte din „noua convenție” a spectacolului liric, fără de care progresul în materie de regie de operă nu poate fi obținut. Desigur, în limitele unei decențe, care să nu șocheze, să nu denatureze sensurile inițiale și esențiale. Și Vick a împlinit în bună măsură acest deziderat. Deși... derapajele atât de frecvente în montările actuale au existat.

L-a servit bine echipa de realizatori, Samal Blak (scenografia), Giuseppe di Iorio (lighting design), Jacopo Spirei (asistent de regie), care a creat cadrul windsorian, reprezentat prin câteva simboluri: un panou gen carte poștală cu imaginea castelului bordurată de drapelul britanic „Union Jack” și mențiunea ironică „Windsor Homes”, automobilul luxos, câteva reclame, o piscină pe care o curăță Fenton „The pool boy” și care va deveni „Tamisa” băii nedorite a lui Sir John, o casă amovibilă cu mobilier à-la IKEA și cabină de duș (în care vor fi descoperiți în costume de baie Nannetta și Fenton), un nor stingher, copaci și boschete stilizate, manevrate de figuranți pentru ultima parte a operei, un felinar, o bancă pe sub care mai doarme Falstaff, o toaletă ecologică model UE. Și un... porc uriaș, verde, care umple scena în aceeași ultimă parte. Sigur, multe dintre aceste obiecte de decor sunt justificabile în contextul viziunii vickiene. Altele...

Acțiunea a fost dinamică, vioaie, cu prezențe adecvat adăugate în context, spre pildă, prietenii lui Ford care vin direct de pe terenul de golf în scena surprinderii lui Sir John „la femei” sau fotoreporterii pregătiți să immortalizeze momentul. Graham Vick s-a dovedit un detalist atent și inventiv, cu găselnițe coerente cu lumea de azi pe care a imaginat-o și a știut să manevreze platoul cu mână sigură și experimentată. Umorel a fost nelipsit.

Un homeless din Windsor

Cu look de Bluto, eroul desenelor animate cu Popeye Marinarul, Sir John Falstaff a ajuns în sec. XXI într-o stare jalnică, jegos și neglijent, un homeless (din fericire, fără pungă de aurolac) în care WC-ul îi rămâne incinta de bază pentru a viețui. De acolo iese cu pulpana cămășii scoasă prin șlițul desfăcut (oare ce mesaj artistic ați dorit să transmiteți, dle Vick, prin acest aspect scabros?), acolo

are oglinda pe care nu ezită s-o viziteze periodic, acolo este „dressing”-ul în care își păstrează costumul autentic de epocă, îmbrăcat pentru întâlnirea amoroasă, ca pentru un bal mascat. Sensibil moment, în care eroul parcă își amintește de gloria de odinioară!

Numai că regizorul a îngroșat până la limita suportabilului starea funciară de decrepitudine a lui Falstaff, pe care au descris-o chiar Verdi și libretistul Boito.

Greoi, impunător, așa cum cere personajul, Ștefan Ignat a jucat însă întrucâtva reținut, cu minimum de mișcări, gesturi, atitudini, expresivitate facială. Prin vocea sa masivă de bariton cu rezonanțe de bronz, a dominat multe momente ale scenei, în special în registrul acut, le-a dăruit unele accente pregnante, dar coloristica și subtilitățile sunt mult mai multe și mai diverse, inclusiv zicerile explozive. Rămân să fie adăugate. Cu totul aleator, mă gândesc la unele replici cheie, „Alice è mia!” (după prima scenă cu Mrs. Quickly), „Caro signor Fontana!” (în duetul cu Ford), „Ehi! Taverniere!” (în debutul primei părți a celui de-al treilea act). Dar mai sunt și altele. Nu doresc să fac comparații cu marii interpreți români ai rolului de pe parcursul ultimilor aproape 60 de ani, dar sunt convins că apreciatul Ștefan Ignat se poate înscrie în rândul lor, odată cu rafinarea și mai accentuată a discursului și exprimării personalizate, într-un rol de mare compoziție.

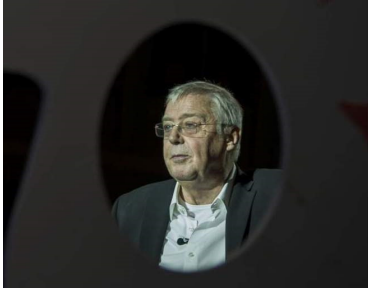
Apariții sexy

Interpretele rolurilor feminine sunt tinere, frumoase și super provocatoare (excelente alegeri), cu farmec accentuat de regizor și scenograf, care a simțit bine sexualitatea operii. Alice Ford (soprana Iulia Isaev), Mrs. Meg Page (mezzosoprana Sorana Negra), Mrs. Quickly (mezzosoprana Andreea Iftimescu) au fost irezistibile puncte de atracție pentru bătrânul gentilom. Și sunt convins că ochii i-au fugit chiar și la Nannetta (soprana Ana Cebotari). Cu voci frumoase, câteodată estompate sonor în primul act, cele patru dive au în față progresul și creșterea în amploarea de glas. Remarcile apreciative merg către acutele Iuliei Isaev, sunetele grave de contraltă ale Andreei Eftimescu și evoluțiile diafane ale Anei Cebotari.

Fenton a fost tenorul clujean Ștefan von Korch, de un lirism minunat, căruia trebuie să-i adauge și omogenitatea în derularea frazei, și volumul. Cuplul cu iubita lui, Nannetta, a fost delicios, în primul rând prin diferența de înălțime dintre cei doi, intenționat accentuată de regizor prin sandalele-platforme ale fetei, și așa cu alură de top-model.

Foarte sonor a cântat tenorul Liviu Indricău, Dr. Caius, iar interpreții secundanților lui Falstaff, tenorul Valentin Racoveanu (Bardolfo) și basul Iustinian Zetea (Pistola) s-au integrat de minune prin admirabila construcție „de caracter” a rolurilor. N-am înțeles de ce Bardolfo și Pistola au părăsit scena la finalul primei părți a actului I, înainte de a fi alungați de Falstaff. Mă rog, așa a dorit regizorul, nesocotind mențiunea din partitură.

Intenționat, „pour la bonne bouche”, vorbesc la sfârșit despre interpretul lui Ford, tânărul bariton Cătălin Țoropoc, în cea mai valoroasă prestație personală într-un rol pe scena Operei Naționale. Și-a pus în evidență timbralitatea rotundă și plăcută, a condus frumos desenul melodic, cu dezvoltări generoase de fraze, aproape a eliminat acutele câteodată mai puțin vibrante, a cântat cu amploare de glas și, ce este mai important, foarte expresiv și nuanțat. A fost convingător în jocul de scenă și în relaționări. Un mare bravo!

Graham Vick

Valentin Racoveanu,
Iustinian
Zetea și Ștefan Ignat

Ștefan Ignat

Andreea Iftimescu și
Ștefan Ignat

Iulia Isaev și Ștefan Ignat

Aplauze la final

Corul maestrului Stelian Olariu și Orchestra Operei Naționale București s-au mobilizat ca pentru o seară de gală. Și au reușit. La pupitru, spaniolul Guillermo García Calvo a condus cu vivacitate și atenție pentru asigurarea continuității, demers reușit în mare măsură. Păcat că dificilul ansamblu „Quell'otre! quel tino!” (partea a doua a primului act), infernal ca tactare, la care participă pe rând sau împreună până la nouă personaje, n-a fost ținut sub controlul baghetei, după cum și cunoscuta fugă finală „Tutto nel mondo è burla” s-a aflat în pericol de decalaj fosă-scenă. S-a repetat prea puțin sau... prea mult?

Povestea porcului

Porcul verde, „ecologic”, tronează cu profilu-i imens în mijlocul parcului din Windsor. Să fie o proiecție grotescă, o analogie grosolană, aluzie la corpolența lui Falstaff, să fie un „monument” de artă contemporană (ne amintim expozițiile stradale cu vaci pictate, care au inundat capitalele Europei în anii trecuți), să fie...?

Numai că, pe sfârșitul ansamblului „Tutto nel mondo è burla”, patrupele se rotește încet și expulzează pe orificiul posterior un șuvoi de confetti multicolore. Ne era adresat. A dorit dl Vick să-și exprime astfel „prețuirea” pentru cei ce urmau să-i aplaude producția? Nu se știe, se poate doar presupune. Dacă ar fi întrebat, ar vorbi că, în fond, este parafraza textului „Totul în lume e-o farsă”. Sub asemenea siglă, ne putem permite, oare, orice?

Până una-alta, ne bucurăm că în caseta tehnică a spectacolului există numele lui Graham Vick. Suntem în rândul celor mari. Prin el, față de montările anterioare ale Operei Naționale București, „Falstaff” a reprezentat un progres în direcția apariției pe scena noastră a unui concept de regie cu adevărat actual. În toate cele trei producții verdiene („Rigoletto”-ul lui Barlow, „Traviata” lui

Curran și „Falstaff” semnat de Vick), translatarea temporală a fost prezentă. Era sau nu nevoie de ea dar, în recenta premieră, în plus, simbolurile și stilizările au fost abundente. Au interesat ideatic.

Și dacă am vorbit despre aceste montări nu pot să nu remarc că, hotărât lucru, Opera Națională București se ferește de regizorii români cu activitate în teatrele lirice naționale și internaționale. În patru producții noi (inclusiv în „Tosca”, spectacolul de vis urât al lui Kirchner) au fost 100% regizori străini. Cât va mai dura sistemul? Oare Andrei Șerban, Silviu Purcărete și alții asemenea lor nu-și pot găsi loc pe afișele primei scene lirice a țării?

* Foto GIN PHOTO.